

Kyriale i svensk tradition.

Nedanstående uttalande i den aktuella frågan om koralrevision har tillställts red. på dess önskan av en av de tre initiativtagarna till Musikakademiens bekanta skrivelse till Kungl. Maj:t. Det utgör ett föredrag vid K. S. V. i Uppsala möte under årets pingstheg. Red. finner ämnet i högsta måtto värt uppmärksamhet och önskar i kommande nummer söka föra diskussionen vidare då även andra synpunkter kunnat framföras.

Red.

Kyriale är namnet på den sångbok, som innehåller sångerna i Ordinarium missae, d. v. s. Kyrie, Gloria, Credo, Sanctus och Agnus Dei. Sin benämning har den fått av den första av dessa sånger. Kyriale ingår i den liturgiska sångbok, som hos oss numera benämnes Missale. Detta innehåller emellertid även åtskillig annan liturgisk sång för den allmänna gudstjänsten och kyrkliga handlingar. Enligt vedertaget språkbruk betecknar annars Missale den liturgiska bok, som innehåller ceremonier, böner och läsning för den romerska mässan.

Vid reformationen övertogs hos oss det romerska kyrialets melodier. Högs och Bjuråkers mässböcker synas vardera ha innehållit väl ett dussin olika serier. I andra handskrifter — och detta gäller de flesta — är antalet serier begränsat till 4, 5 möjligen 6 med alternativ till någon av sångerna. Detsamma är förhållandet med Liber Cantus Ups. 1620 och Liber Cantus Wex. 1623. Samma melodier ha också bevarats i de fyra serierna i Then svenska Mässan 1697. Serierna utgöra där: 1. Kyrie Dominicale etc.; 2. Kyrie Nativitatis Christi etc. 3. Kyrie Paschale etc. 4. Kyrie Pentecostes. Den tradition, som kodifierades i Then svenska Mässan 1697 har sålunda varit fast ända från senare delen av 1500-talet. Man bör beakta, att dessa serier icke ha samma användning, som de 4 serier, vi ha i vårt Missale. Dessa användas nämligen under vissa längre perioder under kyrkoåret under det att av serierna 1697 dominicalserien användes på alla sön- och heldagar, med undantag av de tre stora högtiderna, vilka vardera ha sin egen serie.

I fråga om urvalet visar den svenska traditionen självständighet gentemot den nuvarande romerska. Ser man t. ex. på dominicalserien finner man visserligen att Kyrie motsvarar det romerska gradualets Kyrie dominicale, men Gloria ingenfinnes in festis solemnibus och Sanctus och Agnus Dei in Festis simplicibus. I det nuvarande romerska gradualet återfinnes icke den svenska traditionens Kyrie pent., Gloria pent., Sanctus pasch., Sanctus pent., Agnus Dei Nativitatis Christi, Agnus Dei pasch. och Agnus Dei pent.

Vad angår själva formen för melodierna finner man åtskilliga varianter. Dessa äro av två huvudslag. En del äro för-reformatoriska. Av-

vikelserna från den romerska formen i Grad. rom. äro icke blott intressanta utan mången gång även musikaliskt värdefulla. De äro icke fullt överensstämmande i de olika handskrifterna, utan torde i vissa fall bero på olika lokal tradition. Många av dessa varianter äro icke av svenskt ursprung.

Det allra största antalet varianter har emellertid uppkommit efter reformationen och bero huvudsakligen på den osäkerhet, som rådde vid översättande av latinsk text med svensk. Givetvis beredde den svenska texten stora svårigheter. Man kände icke längre den gregorianska sångens egenart, dess regler för melodibildning eller de förändringar, som lämpligen borde göras, om en längre eller kortare text skulle ersätta den förutvarande. Förutsättningarna för att på ett korrekt sätt underlägga den svenska texten saknades. Detta är sagt även med hänsyn tagen till Laurentius Petris i många avseenden värdefulla arbete om Skiljetecken och textläsning, vilket ju först i våra dagar utgivits från trycket. Man måste erinra sig, att det icke var ringa svårigheter, som mötte, när man exempelvis skulle ersätta Kyrie eleison med sina åtta stavelser, fördelade på två ord, med Herre förbarma dig över oss med nio stavelser på fem ord och med olika betoning. Liknande svårigheter mötte även i de andra sångerna. Dock måste sägas, att avvikelserna äro mindre än vad man skulle kunnat förmoda. — I regeln var man rädd för att utelämna några noter från förlagan, och man har icke hängivit sig åt de förkortningar av melismer, som man samtidigt möter på kontinenten. Man blir både förvånad och tacksam för den sega konservatism, som bevarat Kyrialessånger på det hela taget så oberörda i Then svenska Mässan 1697. En inledningston och vissa melodiförändringar i Sanctus dom. tala om en ny tid. En del melismer ha utelämnats. Men mensurering förekommer icke. Visserligen användes femlinjigt notplan och notformen är mensuralmusikens, men noternas tidsvärde är lika. Detta är så mycket märkligare, som det år 1701 utgivna och senare upplagor av koralpsalmboken tillfogade Allmänt bruk att sjunga bönerna etc. använder moderna tonarter, dur och moll och har mensurerat litanian. Detta »Allmänt bruk» fick stort inflytande på den följande utvecklingen, vilket nogsamman skönjes av Hæffner-Åhlströms Svenska mässa 1799. Dess Agnus Dei bl. a. visar omisskännligt inflytande från Brudmässan i »Allmänt bruk».

Svenska mässan 1799 inleder en ny epok, vilken icke blott betecknas genom den gregorianska sångens djupa förfall utan även genom ett lågstadium inom den liturgiska sången i allmänhet. De enda av kyrialets gamla sånger, som finnas i Sv. M. 1799 äro Kyrie dom. och Sanctus dom. Dessa ha liksom alla »svar och sånger» satts fyrstämmt. I företalet till Svenska Mässan 1817 har Hæffner ett intressant uttalande om den liturgiska sången och om Sv. M. 1799. »Ofta synes det», säger han, »som låge kantorn och den sjungande församlingen i strid med varandra, båda strävande att överträffa varandra i vilda skrån och stojande larm; och den mässande prästen, i stället för att stifta försoning, ökar icke sällan oredan. En dag, då min känsla på detta sätt var mer än vanligt upprörd, hemtog jag diskantstämman till alla den svenska mässans sånger, (Hæffner ägde alltså vid denna tid icke en svensk koralpsalm-

bok) och satte dem till mitt eget framtida bruk alla fyrstämmit. Detta lilla arbete vann bifall av många; och nuvarande krigsrådet och ridd. Ahlström yttrade den önskan, att genom mitt arbetes utgivande från trycket bereda ett allmännare gagn. Men för att giva det en något större fullkomlighet lät han en numera avliden kungl. hovpredikant, som ansågs för sin tids tillförlitligaste kännare av mässan, för sig sjunga henne. Efter denna uppsats satte jag mässångerna i den form, uti vilken de nu finnas i den så kallade Ahlströmska mässan. Jag var själv den förste att inse de många bristerna i detta försök.» Hæffner nämner vidare sin bekantskap med Samuel Ödmann, vilken han anser »nästan vara den ende i sitt fädernesland, jag känner, som med full säkerhet kan bedöma den andliga musiken». »Denne man», fortfar Hæffner, »gjorde mig såsom författare till nämnda mässa grundade förebråelser för dess utgivande i felaktigt skick». Då Hæffner sålunda enligt sitt eget påstå-ende kommit till insikt om bristerna i Sv. M. 1799, väntar man att hans Sv. M. 1817, ur vars förord ovannämnda citat hämtats, skall visa en iögonenfallande förbättring. Detta är emellertid icke fallet. Kyrialesångerna äro nära överensstämmande med det klandrade arbetet år 1799. Största olikheten visar recitationstonerna, vilka delvis överensstämma med tidigare hos oss förekommande (Rappehandskriften, Sv. M. 1697), men visar åtskilliga avvikelser. Hæffner torde ha ägt mycket ringa kännedom om gregoriansk sång. Sin okunnighet röjer han, då han med naiv säkerhet påstår, att den ovannämnda inledningstonen till Sanctus dom. i Sv. M. 1697 uppkommit därigenom, att en »okunnig skrivare, en ny-modig organist eller osäker kantor vid någon senare redaktion av vår kyrkomusik uppfattat en g-klav såsom en g-not» och därefter förvandlat denna till giss. Begynnelse-g i detta sanctus förekommer redan i de äldsta handskrifterna. Om utförandet av sångerna gör Hæffner följande uttalande. »Herre förbarma Dig etc., som sjunges av församlingen, är liksom allt annat vad av församlingen skall sjungas, taget såsom det vanligen sjunges med sin givna melodi, satt för fyra sångstämmor för att på alla ställen, där skolor finnas, kunna fyrstämmit utföras.» Hæffner använder naturligtvis taktstreck och pauser. Det Hæffnerska arvet är fortfarande ganska troget bevarat.

Ahlströms Mässa 1818 överensstämmer på det allra närmaste med mässan 1799 med de förändringar, som betingades av den nya handboken. Av 1800-talets senare utgåvor av musik till svenska mässan må nämnas: Hellström, Sammandrag etc. 1836, Törnwall, Svensk messa 1863 och Humblas Messbok 1875 (Lindbergs Altarbok 1858 innehåller icke Kyriale). Dessa mässböcker följa ganska noga Hæffner. Men man aktger på förkortningar av melodierna, försvinnande av melismer och en strävan, medveten eller omedveten, att komma allt längre bort från den gregorianska formen. Aldrig har den liturgiska sången hos oss stått lägre än under denna tid.

Mot denna bakgrund måste man se Musiken till den svenska mässan 1897. När den kom till, hade intresset för kyrkomusik börjat vakna. Först gällde det koralerna. Sedan började man även rikta intresset på den gregorianska sången. Vi behöva icke här ingå på detta. I den kom-

mitté, som tillsattes för att utarbete den musik, som påkallades av den nya handboken (1894) satt Richard Norén, vilken ägde ett icke ringa kyrkomusikaliskt vetande och en brinnande kärlek till kyrkomusiken, icke minst den gregorianska. I kommittén satt Johan Lindgren, sin tids onekligen störste svenske kyrkomusikaliske komponist. Dessa två ha säkert betytt mest för arbetet. Men även de två andra ledamöterna, Gunnar Wennerberg och Conrad Nordquist ha, vardera efter sin inställning, gjort insatser däri.

Musiken till Svenska Mässan 1897 är ett i många avseenden märkligt arbete. För vår liturgiska sång blev den, jag vågar säga det, epokgörande. Ger man akt på dess innehåll, faller närmast rikedom i ögonen. Den var helt enkelt uppseendeväckande i jämförelse med den föregående tidens torftighet. I s. f. *ett* Kyrie bjudas 11, i st. f. *ett* Sanctus 9 i st. f. *ett* Agnus Dei 10; och icke mindre än 15 Laudamus, där förut intet funnits. I fråga om musikens ursprung finner man, att från den gregorianska sången hämtats 4 Kyrie, 3 Sanctus, 3 Agnus Dei samt delvis ett par Laudamus. Återstoden har hämtats dels från äldre, huvudsakligen tyska sångböcker dels från enskilda kompositörer, till en stor del kommittéledamöterna. Ett icke ringa antal sånger äro avsedda utslutande såsom körsång och alla sångerna kunna utföras av kör. Ett fåtal alternativ äro satta för unison sång med orgelackompanjemang. Kommitterade anse självfallet, att inom varje församling skall finnas en kyrkokör, och en dylik är i själva verket en förutsättning för att Sv. M. 1897 skall kunna helt användas. »Om körens berättigande», säga kommitterade, »vid luthersk gudstjänst bör, med den äldre lutherska kyrkans under minst två århundraden givna föredöme, ej föreligga någon tvekan, och en lyftning av vår kyrkosång är efter kommitterades förmenande, ej möjligt att åstadkomma, med mindre den gamla liturgiska körsången så långt görligt är återupprättas. Är det ej möjligt att upprätta flerstämmigt sjungande kyrkokörer, torde det i de flesta fall kunna åstadkommas mindre unisonkörer av särskilt härför övade skolbarn eller andra församlingsmedlemmar, som intressera sig för kyrkosången, och med ledning av dessa körer ävensom av orgeln, bör församlingen snart vara i stånd att instämma och sjunga de i musikbilagan upptagna enklare concentussångerna, vilkas melodier ingalunda äro svåra att utföra». Man tycker sig kunna utläsa, att kommitterade föredragit »flerstämmigt sjungande kyrkokörer» framför församlingssång.

Man måste giva Sv. M. 1897 det erkännandet, att den musik, som den lämnar till ordinariets sånger, till största delen utgöras av goda kompositioner, även om en del romantiska, föga tilltalande inslag icke saknas. Det bör observeras, att i fråga om den gregorianska sången, kommitterade icke följa traditionen från år 1697. Bjuråkerbokens serier de Sanctis et Apostolis och de beata Virgine ha också anlitats.

Men efter dessa erkännanden och med full känsla av det oerhörda framsteg Sv. M. 1897 utgjorde i jämförelse med den föregående tiden, måste vi också taga i betraktande bristerna i kommitterades arbete. Kommitterade påpeka själva de svårigheter, som förelegat. »De flesta av dessa stycken», säga de, »äro såsom redan nämnts hämtade ur lutherska

kyrkans äldre sångverk, men hava alla måst mer eller mindre bearbetas. Originalalets texter skilja sig ofta ganska betydligt från den handboken upptager, och vad de tyska och latinska angår, har olikheten i språket vållat svårigheter. Den helt och hållet obundna rytm, som ursprungligen tillhört dessa sånger; hava kommitterade icke ansett sig kunna bibehålla. Vare sig utförandet sker av kören eller församlingen eller av båda tillsammans med eller utan orgel, torde en fast och god samsjungning svårigen kunna åstadkommas, med mindre musiken är behandlad i taktmässig form. Vid fastställandet av denna hava kommitterade bemödat sig att med möjligaste trohet återgiva den i dessa melodier ursprungligen inneboende rytmen och därför även valt den taktart, som för detta ändamål syntes lämpligast.»

När man i våra dagar läser detta uttalande, förstår man hur omöjligt det var för de kommitterade att komma till ett gott resultat. De ville ha med den gregorianska sången. Norén älskade den. Men de hade mycket ringa kännedom om denna sång. Det kan delvis ursäktas, ty den gregorianska koralforskningens stora arbeten utkommo senare. Men dock hade Pothiers *Mémoires grégoriennes* utkommit redan 1880, och diskussionen var redan i full gång på kontinenten. Den bristande kunskapen är därför icke alldeles ursäktlig. De tala om den gregorianska sångens »helt och hållet obundna rytm», men den gregorianska sångrytmen är visserligen fri, d. v. s. icke bunden till ett bestämt takt-schema, men den följer sina bestämda regler och lämpar sig mycket väl för samsjungning. Med sin ringa kännedom om den gregorianska sångens art, ha så de kommitterade sökt att utlyssna och med trohet återge den ursprungliga rytmen och fånga den inom taktstreck. Säkert ansågo de att det lyckats; de säga ju, att de valt den taktart, som för detta ändamål syntes lämpligast. Men mellan taktstrecken kländes den ursprungligen innelevande rytmen till döds. Den gregorianska sångens själ togs ifrån den. Det blev en modern rytm, utan hänsyn till sångens egenart. För att takten skulle kunna påtvingas, förlängdes noter, förkortades noter, infördes punkteringar och trioler fullständigt godtyckligt. Några regler, efter vilka dessa ändringar skedde, kan man icke upptäcka. Kommitterade följde helt enkelt sin musikaliska smak. Men hur skulle det kunna vara möjligt för en musiker, som vuxit upp i modern musik och som saknat möjlighet till djupare inlevelse i gregoriansk sång, att med trohet återge den ursprungligen innelevande rytmen. Uttalandet låter i våra dagar otroligt naivt. Men kommitterade ha säkert menat fullaste allvar. Resultatet kunde icke bliva annat än det blev: gregorianska tongångar i modern dräkt, fullkomligt i strid med vad vi nu uppfatta såsom det betecknande för den gregorianska sången. Att besvärliga melismer förkortades, att kyrkotonarter mången gång förvandlades till dur eller moll, är efter detta icke att förvåna sig över. Att gregorianska sånger, under hänvisning till Åhlströms och Hæffners föredöme sattes fyrstämigt, anse de kommitterade naturligt. Motivering är egendomlig. Det heter: »Kommitterade ha ansett sig äga så mycket mindre skäl att avvika från denna i nyare tid hävdvunna harmoniska behandling, som hithörande stycken ursprungligen och egentligen äro körsånger». Man frågar sig, om kom-

mitterade verkligen menat, att den gregorianska sången ursprungligen utfördes i flerstämmig sats. Visst var den körsång, men kören sjöng unisont. Detta nämna kommitterade i ett annat sammanhang, men därmed blir deras motivering för den fyrstämmiga satsen värdelös.

De anmärkningarna, som gälla behandlingen av den gregorianska sången, gälla även den musik, som hämtats från äldre lutherska agendor och sångböcker. Jag skall här icke beröra den s. k. accentussången, om vilken dock bör sägas, att den hör till de svagaste delarna i Sv. M. 1897.

Ur Sv. M. 1897 har sedan 1914 sammanställts det s. k. Missale. I detta har mässmusiken fördelats på fyra s. k. serier, närmast i enlighet med anvisningarna i Sv. M. 1897, dock med åtskilliga utslutningar. Otivvelaktigt har denna indelning varit av praktisk betydelse. Kyrialemusiken bjuder icke på några andra nyheter än ett Agnus Dei av Norén. De nya kompositionerna till det s. k. Introitushelig och Introitusantifonierna skola icke i detta sammanhang närmare beröras. Må det blott nämnas, att de flesta bland dem äro svaga och okyrkliga.

I Sverige finnes en fast Kyrialetradition ända till början av 1800-talet. Denna tradition är den gregorianska. Även under 1800-talet kom den tradition att bevaras, men det musikaliska arvegodset reducerades till ett minimum och förvanskades. Traditionen återupptogs i rikare omfattning i Sv. M. 1897, där emellertid sången fick en vetenskapligt och musikaliskt sett synnerligen otillfredsställande behandling. Till denna svenska tradition fogades i Sv. M. 1897 även sånger av evangelisk tysk tradition samt nykompositioner.

Givetvis kan ingen liturgiskt eller kyrkomusikaliskt intresserad annat än önska, att vårt kyriale (och för övrigt all vår liturgiska musik) snarast möjligt kommer i ett sådant skick, att det så vitt möjligt kan motsvara nutida musikaliska, liturgiska och vetenskapliga krav. För en sådan önskan har Musikaliska akademien gjort sig till talesman, då den nyligen begärt hos K. M:t tillsättandet av en kommitté med uppdrag att utföra en genomgripande revision av kyrkans liturgiska musik, omfattande såväl Musiken till Svenska Mässan som Vesperale och Psalterium. För att tillförsäkra arbetet våra förnämsta krafter på området har föreslagits, att kommittén skulle bestå av representanter såväl från Musikaliska Akademien som från ledande kyrkomusikaliska samfund i vårt land.

Det finnes därför redan nu allt skäl att överväga, vilken musik kyrialet bör innehålla. Den övriga liturgiska musiken skall icke här beröras.

Självfallet skall gregoriansk sång finnas i kyrialet. Frågan är blott i vilken utsträckning. Fyra fullständiga serier äro givetvis minimum, men man kan mycket väl även tänka sig en femte serie för de tre senare böndagarna, Marie Bebådelsedag, Midsommardagen, Mikaelidagen samt Alla helgons dag. Tänker man på urvalet, är det icke utan vidare givet att man skall följa Sv. M. 1697. Våra nuvarande serier omfatta ju andra delar av kyrkorådet än serierna 1697. Mycket talar för att man skulle hämta musiken från de serier, som användes hos oss under reformationsårhundradet. Så gjorde kommitterade i Sv. M. 1897. Vi få på detta sätt

mer än tillräckligt att välja på. Vi ha ingen anledning att ansluta oss till det bruk av olika serier, som nu förekommer i romerska kyrkan.

Lika självfallet synes det vara, att den s. a. s. ekumeniska tradition, som tillfördes oss 1897 genom att upptaga några av den evangeliska kristenhetens sånger till ordinariet, skall bevaras. Det vore säkert olyckligt, om man ville begränsa den liturgiska sången till endast den gregorianska. Även av denna musik böra lika många serier finnas som av den gregorianska sången.

Till frågan huruvida konstsången skall finnas representerad i kyrialet, måste man ställa sig tveksam. Kommitterade för Sv. M. 1897 hade ju tänkt sig, att kören skulle ensam kunna utföra samtliga Kyrialets sånger. De tillfällen, då kören kommit att göra detta, torde vara snart räknade. Och man förstår ju så väl och sympatiserar med anledningen: man har icke velat utestänga församlingen från den liturgiska sången. Därför har kören varit inskränkt till en hymnus de tempore, vilken i de flesta fall har mycket ringa liturgisk betydelse. Detta är naturligtvis högst beklagligt och det är av största vikt, att kören får en verklig uppgift i gudstjänsten, en uppgift, som församlingen icke kan sköta lika bra själv, och på samma gång en uppgift, som berör något av det liturgiskt väsentliga (alltså icke bara hymnus de tempore, vilken väl kan avvaras). Det skulle alltså vara frågan, huruvida kören kunde tänkas få övertaga någon eller några delar av ordinariets sånger, utan att församlingens rätt därigenom trädde för nära. Personligen skulle jag icke vilja, att Kyrie överlämnades till kören. Det sjunges ju varje högmässa och församlingen har därför all möjlighet att lära sig de olika melodierna. Annorlunda ställer det sig med Sanctus och Agnus Dei. Där har församlingen på många håll förverkat sin rätt genom att icke deltaga i sången. Det händer väl ofta att kantorn finner sig behöva en unison kör, när nattvard hålles. Det synes mig därför icke orimligt, att kören skulle få övertaga dess båda sånger. Jag tänker mig också möjligheten av att kören skulle kunna få övertaga Laudamus, om vi nu äntligen skulle kunna återfå detta i dess ostympade form, och likaledes Credo nicaenum. Det borde alltså enligt min uppfattning finnas möjligheter att i vår gudstjänst använda liturgisk konstång. Men jag skulle vilja ha dessa kompositioner såsom en del II av Kyrialet och i mycket rikare urval än vad fallet är i Sv. M. 1897.

Något bör även sägas om sångernas form i det blivande kyrialet. Självklart måste det vara en oeftergivlig fordran, att den gregorianska sången får sin rätta gestalt. Den skall äga sin fria, men därför icke regellösa eller svaga rytm och skall naturligtvis befrias från taktstrecken. Den skall icke skrivas i mångslämmig vokalsats utan unisont med orgelackompanjemang, lämpat efter den gregorianska sångens egenart och med syfte att stödja sången. Det torde vara lönlöst att söka införa en gregoriansk församlingssång utan orgelackompanjemang. När sången återföres till sin ursprungligare form, skall man icke i första hand taga det romerska kyrialet utan våra egna tidigaste uppteckningar till förebild. Dessa skola naturligtvis icke slaviskt följas, där texten är illa eller mindre väl underlagd. Ett grundligt genomarbetande av källmaterialet är nöd-

vändigt för att företaget skall lyckas. De värdefulla svenska varianterna skola bevaras.

Det som nu sagts gäller i stort sett även den äldre evangeliska kyrkalemusiken. Där denna icke i originalet förekommer i flerstämmig sats, skall givetvis ackompanjemanget vara instrumentalt.

Hur livligt övertygade än alla kyrkomusiker och liturgiskt intresserade med all säkerhet äro, finns det nog dock på sina håll en viss tvekan, om ögonblicket just nu är inne för en revision. Man tänker på att Handboken är under omarbetning. Men detta synes icke böra utgöra något hinder. Jag tror, att vi kunna lugnt förutsätta, att vi få behålla Kyrie, Credo, Sanctus och Agnus Dei oförändrade. Jag vågar hoppas, att vi skola återfå det obeskrifna Laudamus. Arbetet med revision av musiken till dessa sånger kan därför börja alldeles oberoende av handboksarbetet. Vad angår de liturgiska sånger, där man kan förmoda större textändringar t. ex. introitusantifonier, litanior, bröllops- och begravningsmässor, så höra ju dessa till den s. k. accentus-sången. Melodien är till största delen recitativisk och en textändring medför därför icke några större svårigheter från musikalisk synpunkt. Givetvis är det däremot ett önskemål, att Handbokens musikaliska bilaga, skall föreligga färdig så snart som möjligt efter det ny handbok antagits. Men revisionen av Musiken till svenska mässan bör beräknas taga en ganska rundlig tid, om den skall kunna ske med den omsorg, som är önskvärd. Det är från den synpunkten i hög grad påkallat, att revisionsarbetet påbörjas, innan en ny handbok antages.

Ett annat och långt allvarligare skäl för uppskov vore detta: äro våra kyrkomusiker färdiga att gripa sig an med ett dylikt arbete? Det måste sägas ifrån, att något amatörarbete icke bör tillåtas vid utarbetandet av musiken till svenska mässan. Uppdraget måste lämnas åt personer, som äro både liturgiskt, historiskt och musikaliskt sakkunniga och som äga såväl teoretisk som praktisk känedom både om den gregorianska sången och om den äldre och yngre evangeliska liturgiska kyrkomusiken. Äga vi för närvarande de kompetenta personerna för detta arbete? Jag tror man vågar besvara frågan jakande. Men invänder man: är vårt källmaterial tillräckligt undersökt? Kanhända icke. Men mycket har redan gjorts, och källmaterialet är icke vidlyftigare, än att, om personer, som redan nu gjort betydande förarbeten, finge deltaga i kommittén, dessa inom rimlig tid kunde undersöka vad som återstår.

När man granskar invändningarna, kommer man till det resultatet att de i själva verket utgöra skäl för att revisionsarbetet skulle med det snaraste påbörjas. Förslaget att kommittén skulle bestå både av representer för Musikaliska akademien och för ledande kyrkomusikaliska samfund i vårt land avser icke blott att all den tillgängliga sakkunskapen skall användas. Förslaget innebär också en förhoppning om att i detta arbete enighet skall kunna nås mellan olika kyrkomusikaliska riktningar. Vår liturgiska musik bör minst av allt vara ett stridsämne. På dess toner skall församlingens enstämmiga bön bäras fram till kyrkans Herre. Det är därför av största vikt att vår liturgiska musik skänkes åt församlingen såsom ett resultat av enigt samarbete. *A. O. T. Hellerström.*